

UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ

Davranış kontrolünde temel varsayımlar
Hedef davranış

DAVRANIŞ VE DAVRANIŞ KONTROLÜNDE TEMEL VARSAYIMLAR

1. Davranışların çoğu (uygun / istendik / olumlu yada uygun olmayan / istenmedik / olumsuz) öğrenilmiŐtir.
2. Davranışların çoğu uyarana özeldir, / uyararla iliŐkilidir.
3. Davranışların çoğu öğretilebilir, deđiŐtirilebilir.
4. Davranış deđiŐtirmenin amacı açık/net olarak belirtilir.
5. Davranış değiştirme programları bireyseldir.
6. Davranış değiştirme programları “burada ve Őimdi” üzerinde odaklanır.
7. Davranış değiştirme programları çocuğun çevresine odaklanır.

DAVRANIŞ KONTROLÜNDE TEMEL KAVRAMLAR

1.Davranış (D):

Açık, gözlenebilir davranışlar X gözlenemeyen davranışlar
Bir davranış ölçülebilmeli ve gözlenebilmeli.

Görülebilir davranış gözlenebilir

Sayılabilen davranış ölçülebilir (sıklık ve süre)

2.Ortam (O): Davranıştan önceki ipucu, özel olay (davranış ortaya (ÖNCÜL) çıkmadan önce çevrede olan etkiler)

3.Sonuç (S): Davranışı takip eden olaylar ya da çevredeki değişiklikler.

Davranışlar ile davranışların sonuçları arasındaki ilişki temel.

Sonuç: Davranışı takip eden uyarılar eklenerek, **davranış**

değişmiyorsa ortamdan çıkarılarak ve **değiştirilerek** oluşturulur.

4.Uyaran: Davranış ile ortam arasındaki ilişkiyi şekillendirebilen çevredeki olaylar ya da etkinliklerdir.(herhangi bir şey)

5.Pekiştirme: Davranış için sonuç olarak hizmet eden uyarandır.

Davranış değiştirme anahtarıdır.

6.Ceza: Davranışı takip eden, sonuç olarak hizmet eden uyarandır.

Bu uyarın;

a.Yeni ortaya çıkan davranışı azaltıyorsa,

b.Var olan davranışın hızını, süresini ve yoğunluğunu azaltıyorsa cezadır.

7.Yardımlar ve ipuçları (prompts / cues) :

Davranışı ortaya çıkararak, ayrımlı uyarının öncesidir. Ayrımlı uyarının verilmesinden sonra, ancak beklenen tepkiden önce öğrenen kişiye sunulan ekstra uyarandır.

Bu uyarın, doğru tepkiyi ortaya çıkarıyorsa yardımcıdır.

8.Söndürme: Daha önceden pekiştireç verilerek artırılmış davranışın daha sonra pekiştirecin geri çekilmesi ile davranışın azalmasıdır.

9.Tepki: Ölçülebilir ve gözlenebilir davranıştır. Tepkilerin çoğu uyarın kontrolü altındadır. Bazı davranışlar çevreye eklenen yeni uyarınlara tepkidir.(sınıfa yeni öğrenci/öğretmen gelmesi gibi) Bazı davranışlar içsel duygularla / gereksinime tepkilerdir.(açlık, uykusuzluk, kızgınlık, vb...)

UYGULAMALI DAVRANIŞ ANALİZİ

**Amaç: Davranışlarda değişiklik yapmak
(Hangi yönde nasıl değişiklik?)**

1. Olumlu / yeni davranışlar kazandırmak.
2. Olumlu / istendik davranışları artırmak.
3. Olumlu / istendik davranışları genelleştirmek.
4. Uygun olmayan davranışların ortaya çıkmasını önlemek, engellemek.
5. Uygun olmayan davranışları azaltmak / ortadan kaldırmak.
6. Değiştirilen davranışların kalıcılığını sağlamak.

SÜREÇ:

1. Hedef davranış tanımlanır.
2. Hedef davranış için davranışsal ölçüt belirlenir.
3. Hedef davranışın başlama düzeyi (uygulama öncesi düzey) belirlenir.
4. Program uygulanır.(hangi davranış değiştirme yöntemi / stratejisi nasıl kullanılacak?)
5. Uygulama sürecinde sürekli veri toplanır.
6. Kazanımların kalıcılığı sağlanır.
7. Davranışlar genelleştirilir.

HEDEF DAVRANIŞ

Hedef davranış: Değiştirilmek istenen davranıştır.

- 1.Öğretilecek yeni davranış
- 2.Artırılmak istenen var olan davranış (değiştirilecek olan davranış)
- 3.Azaltılacak olan var olan davranış (değiştirilecek olan davranış)
- 4.Ortadan kaldırılacak olan davranış (değiştirilecek olan davranış)

Hedef davranışın belirlenmesi

Çocuk neler yapıyor? (Hangi davranışları var?)

Çocuğun ne yapmasını istiyorsunuz? (Hangi davranışlarını
değiştirmek istiyorsunuz?)

“Aşırı hareketli” yerine “neler yapıyor?”

“Aşırı hareketli” ifadesinin ölçülebilir / gözlenebilir olarak tanımlanması gerekir.

DAVRANIŞSAL AMAÇ

Hedef davranış: Değiştirmek istediğimiz davranıştır.

Davranışsal amaç: Hedef davranışın planlanan öğretimden / müdahaleden sonra ulaşmak istediğimiz düzeyini gösteren yazılı bir ifadedir. / Deęiőtirilmiş davranışı belirtir.

Davranışsal amaç:

Hedef davranıştaki beklenen değişikliği (öğretimsel sonuçları) gösterir.

Program sonunda ulaşılabacak noktayı / düzeyi net / açık olarak gösterir.

Davranış değiştirme programının amacını açıklar.

Çocukla çalışan kişilerin iletişimini kolaylaştırır.

Öğretim için açık yazılmış bir amaç etkili bir programın uygulanmasını kolaylaştırır.

Öğretimin değerlendirilmesini sağlar.

Davranışsal amaç / Elemanlar

Örnek: Kerem, 20 sözcükten oluşan, 14 punto ile yazılmış bir metin verildiğinde, arka arkaya üç oturumda 19 sözcüğü doğru okur.

1. Öğrenen kişi (çocuk, yetişkin, vb...)
2. Hedef davranış
3. Müdahale edilen durum / koşul
4. Davranış için ölçüt

ÖĞRENMENİN AŞAMALARI

EDİNİM / KAZANIM

AKICILIK

KALICILIK

GENELLEŞTİRME

Davranışsal amaç, öğrenmenin aşamalarına göre yazılır.

Edinim:

Kerem, 20 sözcükten oluşan, 14 punto ile yazılmış bir metin verildiğinde, arka arkaya üç oturumda 19 sözcüğü doğru okur.

Akıcılık:

Kerem. 20 sözcükten oluşan, 14 punto ile yazılmış bir metin verildiğinde, bir dakikada, 19 sözcüğü doğru okur.

Kalıcılık aşaması için davranışsal amacı değiştirmeye / uyarlamaya gerek yoktur. Çünkü kalıcılık aşaması aynı performansın öğretim bittikten sonra devam etmesidir. Öğretim bittikten belli bir süre sonrası için yazılabilir (öğretim tamamlandıktan 2 ay sonra gibi)

Genelleştirme:

Farklı materyaller... Etiketin üzerine adını soyadını, numarasını yazar...

Farklı kişiler... Yardımcı öğretmene tuvaleti geldiğini işaret eder.

Farklı ortamlar... Normal sınıfta 20 sözcükten oluşan, 14 punto ile yazılmış bir metin verildiğinde, bir dakikada, 19 sözcüğü doğru okur.

ÖLÇÜT BELİRLEME

1.Sıklık, yüzde, basamak sayısı, oran

2.Becerinin önemi

Matematik

% 100

Heceleme

% 100 / % 80

Sınıfta konuşma / konuşmama

% 0 /10 /20

3.Yaş-yaş grubu çocuklar için ölçüt nedir?

4.Diğerlerinin görüşleri